

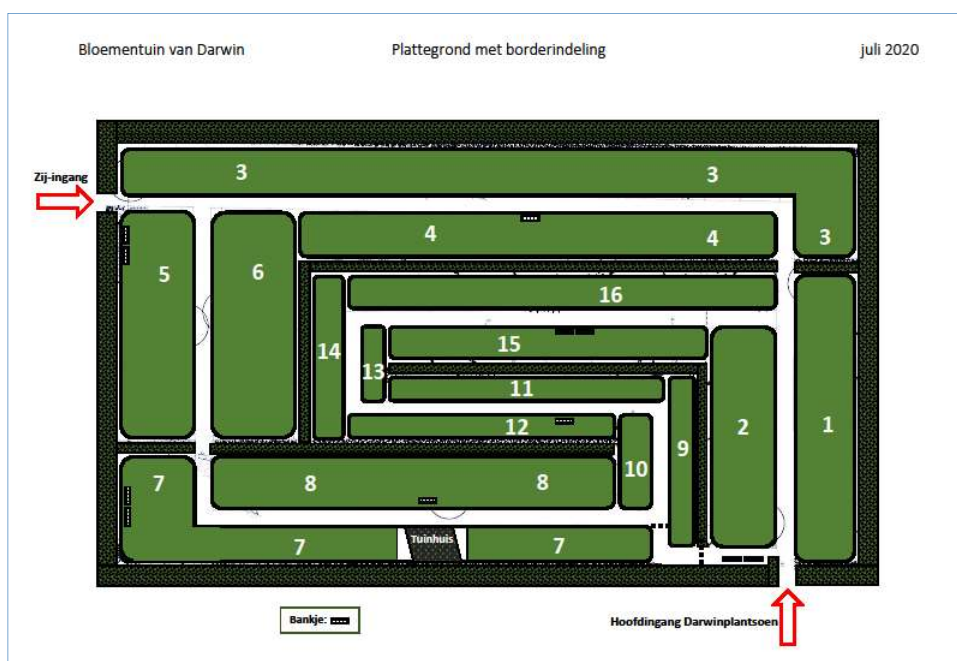
Beheerplan Bloementuin van Darwin 2022-2023

Marije Maitland

Voorwoord

April 2021 hebben we vastgesteld dat we zoveel mogelijk ecologisch willen werken en de biodiversiteit in de tuin willen versterken. Randvoorwaarde daarbij blijft het uitgangspunt van de vereniging om de historische bloementuin in stand te houden. In de bestaande aanleg van de tuin nemen we wel zoveel mogelijk die maatregelen waar de biodiversiteit baat bij heeft.

Hieronder de items waar we ons in 2022 en 2023 op wilden richten en daarbij steeds een korte beschrijving van de stand van zaken.

Voortgang plannen voor de tuin 2022 en 2023

1. De bodem

We hebben een goed begin gemaakt met het maken van onze eigen compost. Het zal nooit voldoende zijn om de hele tuin ermee te kunnen bedekken, maar het is een welkome aanvulling op de compost die we van de gemeente krijgen. Dit jaar waren er 2 goed gevulde en goed gecomposteerde composthopen die nu bijna zijn opgebruikt, en er liggen 2 nieuwe hopen klaar voor volgend jaar.

- We werken nu met een 3 jarig wisselsysteem. Het afgelopen jaar hebben we twee nieuwe composthopen opgebouwd, die een jaar zullen blijven liggen om ze in 2024 te kunnen gebruiken. De laatste zeer goede compost uit de eerste twee hopen is in de lente van 2023 uitgestrooid.
- Opnieuw is het afgemaaide bruine afval uit de tuin gehakseld. Dit fijne spul zal op de paden langs de heggen worden gestrooid. Dat heeft twee voordelen, er komt minder onkruid op, dus er hoeft minder, of niet geschoffeld te worden en de paden zijn bij vochtig weer niet glibberig. Uitglijden

en ongelukken worden er hopelijk mee voorkomen. Een deel van het haksel is ook op de composthoop terechtgekomen. We willen dit voortaan ieder jaar zo doen.

- We blijven voorzichtig omgaan met onze bodem en spitten zo min mogelijk om het bodemleven niet te verstoren. Alleen de paden worden indien nodig geschoffeld en wieden blijven we met de hand doen. We lopen zo min mogelijk in de borders om te zorgen dat de bodem niet inklinkt en er geen olifantenpaadjes ontstaan.
- Het ecologisch project "De wilde tuin" van de NRC en de Tilburg University was geen groot succes. Er ontstonden weinig nieuwe soorten op onze vierkante meter, en op de meldingen die ik deed, kwam geen enkele reactie. Ook extra insectenleven is niet bespeurd, hoewel de m2 iedere week geïnspecteerd is. In de krant was verder zeer weinig te lezen over dit experiment op een paar persoonlijke verhalen na. Er is tot nu toe nog geen conclusie of eindrapport geweest. Heel jammer. De vierkante meter van de tuin die we volledig ongemoeid hadden gelaten, maakt nu weer normaal deel uit van de tuin.

2. Insecten

We willen insecten zoveel mogelijk drachtplanten bieden en plekken om als ei en pop hun cyclus te volbrengen. En we willen bijdragen aan bewustwording van de waarde van park en bloementuin voor insecten in de stad, bij publiek en overheid.

- Er zijn opnieuw laatbloeiende bollen geplant, die in de periode tussen de eerste bollen en de zomertuin gaan bloeien en dan nectar kunnen leveren aan bijen, hommels en vlinders. Dit is ook weer een toevoeging aan ons streven om in onze Vierseizoenentuin jaarrond bloemen in de tuin te hebben.
- Asters, zonnebloemen, wilgenroosjes en koninginnenkruid knippen we in het voorjaar opnieuw tot heuphoogte af met de hand. De rest van de borders maaien we kort zoals gebruikelijk. Hierdoor geven we eitjes en poppen van insecten de kans om te overleven op planten die overeenkomst hebben met inheemse soorten. Zonder de planten te benadelen en met behoud van het gewenste beeld van de tuin. De cyclus van pop tot nieuw insect duurt gemiddeld 3 jaar, dus de droge stengels moeten een tijd blijven staan om werkelijk effect te hebben.
- Van de gemeente hebben we een enorm insectenhotel cadeau gekregen dat in border 12 is geplaatst en ook bewoond lijkt te worden.
- We doen mee aan de landelijke bijen- en vlindertellingen.

3. Vogels

Vogels hebben naast voedsel ook schuil- en nestgelegenheid nodig, ons streven is om daar in tuin en park zoveel mogelijk van te creëren.

- De nestkastjes binnen en buiten onze tuin worden door de vrijwilligers in de late herfst schoongemaakt, zodat ze gereed zijn voor de volgende ronde. Vorig jaar zat in 6 van de 14 schoongemaakte kastjes een nest. Dit jaar waren 6 kastjes in de tuin bewoond en 3 in het park. Negen in totaal dus. Een verbetering ten opzichte van vorig jaar. Helaas lagen in een van de nestkastjes lijkjes van kuikens, de ouders zijn wellicht door een roofvogel of kat om zeep gebracht en hebben hun broedsel niet af kunnen maken.
- We werken mee aan het maken van rommelhoekjes in het park als schuil- en nestgelegenheid voor zangvogels in samenwerking met de beheerder van het park Chris Barendse. Hiervoor gebruiken we groenafval en grote takken uit de tuin.

4. Zoogdieren

In de tijd van tuinman Jan Steenmeijer werden er regelmatig egels in de tuin gesignaleerd. Het zou mooi zijn als dat ook nu weer kan. Het zou zeker leiden tot een beter evenwicht in de tuin. De laatste jaren hebben we geleden onder een grote slakkenplaag, waardoor verscheidene planten helemaal

niet gebloeid hebben, omdat ze tot de nerf waren opgevreten. Een paar egels zouden hier goed werk kunnen doen!

- We mulchen met blad en gehakselde stengels onder de hagen, als schuilgelegenheid voor egels. en we maken extra rommelhoekjes langs de buitenste heggen om egels te verleiden daar te komen schuilen.
- Er is nog geen egel gesignaleerd, wellicht door de plankenbegrenzing onderaan de heg, naar het lager gelegen park. Misschien is het mogelijk hier enkele doorgangen in te creëren.

5. Digitalisering

Voor het voortbestaan van de tuin is het belangrijk dat de kennis die in de hoofden van coördinatoren en tuiniers aanwezig is, kan worden doorgegeven aan hun eventuele opvolgers. Dit jaar zijn we op het gebied van digitalisering doorgeslagen op de ingeslagen weg.

- De jaarwerkkalender wordt ieder kwartaal door de beheerder aan de hand van de berichten uit de appgroep van de tuincoördinatoren geüpdatet en aangevuld. Hierin wordt helder omschreven wat, hoe, en rond welke tijd bepaalde activiteiten het beste zouden kunnen worden uitgevoerd. Deze kalender is een grote steun voor beheerder en (hulp)coördinatoren.
- De digitale borderplannen gaan hun tweede jaar in. Ze hebben hun nut bewezen. De plannen van vorig jaar zijn, voor zover nodig, vernieuwd en verbeterd. De veranderingen waren dit jaar vrij groot door de renovaties in de borders 7, 9, 15, en 16. De nieuwe gelamineerde tekeningen op A3-formaat liggen wederom in het Tuinhuis. Alle (hulp)coördinatoren hebben een digitale set gekregen en kunnen die zelf indien gewenst op A4-formaat printen. Vorig jaar bleek dat heel goed te werken, de tekeningen zijn op A4 nog prima leesbaar.
- De geplante bollen moeten nog verder in kaart worden gebracht. Het idee is nu om dat eerst op 1 groot vel van de hele plattegrond te doen waarop de bollenvlekken genoteerd staan. Daarbij komt een lijst waarin de bollenvlekken nader worden beschreven (Vlek 1a in Border 1 “sneeuwkllokjes, tussen de stermaagdenpalm” bijvoorbeeld). Deze tekening is nog in ontwikkeling. Hopelijk kunnen de bollen later per border in kaart worden gebracht op transparante vellen. De bollentekeningen en de lijst zullen ieder jaar moeten worden vernieuwd, omdat er bollen kunnen verdwijnen en worden bij geplant.
- Er komen steeds meer bordjes met QR-codes beschikbaar die geplaatst kunnen worden bij planten/bomen/struiken die op dat moment interessant zijn. Zo kan extra informatie worden gegeven aan ieder die daar behoefte aan heeft. Dezelfde informatie is ook via de website toegankelijk. Het afgelopen jaar zijn er ruim 60 beschrijvingen voor de QR-bordjes gemaakt en het plan is er dit jaar nog weer 60 aan toe te voegen. Uiteindelijk zullen alle planten een beschrijving krijgen die ook via de website toegankelijk is. Het afgelopen jaar is de plantendatabase van de website een flink aantal malen (200 a 300x) geraadpleegd.

6. Borderrenovatie

Veranderingen zijn onvermijdelijk. Er kwam een paar jaar geleden een tuinhuis en er verdween een stuk border. Sommige planten woekerden, andere verdwenen, terwijl we ze juist graag willen hebben. Niets doen en alles maar laten groeien zoals het wil, is eigenlijk geen optie. Ingrijpen zal dus af en toe nodig blijven.

- Vorig jaar zijn er in een paar borders grote lege plekken ontstaan door het terugdringen van woekerende planten als de heliant in B15 en B16, de moerasandoorn in B9 en het Japanse bloedgras in B7. Voor deze plekken zijn een paar hele mooie ontwerpen gemaakt, die enerzijds modern zijn en anderzijds toch ook goed aansluiten bij het historisch karakter van de tuin. Deze borderrenovatie is het afgelopen jaar uitgevoerd en de borders moeten nu verder rijpen. We verheugen ons in ieder geval op alle bostulpen die we in b15 en 16 dit jaar al mogen verwachten. We kijken en plannen waar in een later stadium eventueel ook renovatie nodig is.

7. Educatie

Educatie is een van de belangrijke punten in ons beleidsplan. Het afgelopen jaar hebben wij hiertoe de volgende activiteiten ontplooid:

- Kennisoverdracht door tuincoördinatoren, adviseur en beheerder aan tuiniers tijdens het tuinwerk zelf
- 4 Minicursussen ieder seizoen 1
- Cursussen hulpcoördinator om tuiniers te stimuleren om uit te groeien tot tuincoördinator.
- Faciliteren van Groen-cursussen/opleiding. Er zijn cursussen gevolgd over: Snoeien, borderontwerp, plantenkennis, compostkennis, en materiaalonderhoud.
- Excursies naar Hortussen en bijzondere plantentuinen onder deskundige leiding
- Er zijn een zestigtal teksten geschreven voor QR-codes, waar extra informatie over planten in onze tuin te vinden is. Het komende jaar willen we deze activiteiten uitbreiden met:
  - 4 extra cursussen tuin- en plantenkennis voor tuiniers
  - 60 nieuwe QR-codes
- Zaai- en stekplan. Dit jaar gaat er een uitgebreid zaai- en stekplan van start om op de Open Dag planten uit onze eigen tuin te kunnen verkopen. Dit zal de band tussen de bezoekers en de tuin hopelijk verder versterken. Het moet toch leuk zijn om een plant te kopen die echt uit de Darwintuin afkomstig is! Hiervoor zal een beroep worden gedaan op de tuiniers die na een drietal zaai- en stekdagen een aantal potjes mee naar huis krijgen om te verzorgen en tot groei en bloei te brengen, zodat ze met succes kunnen worden verkocht. Ook planten die worden verwijderd uit een border omdat ze er te veel zijn, zullen in eerste instantie worden opgekuild naast composthoop 1 in B3, om later in potjes te worden gezet en verkocht.

Tenslotte

De tuin wordt door de vrijwilligers fantastisch mooi onderhouden. Er valt ieder seizoen, iedere maand, iedere week, nee eigenlijk van dag tot dag wel iets te genieten. Het is heerlijk om te zien met hoeveel enthousiasme en plezier er in de tuin gewerkt wordt. Ook als het weer eens wat minder mooi is. Met je handen in de aarde zitten, het gezellige koffiedrinken en de hapjes waarmee de tuiniers door weer andere vrijwilligers regelmatig worden verwend, dragen bij aan de goede sfeer en een gevoel van welbevinden. Ook bezoekers zijn vol lof en genieten van alles wat er te zien en te beleven is. We gaan ons uiterste best doen om dat zo te houden.